

Kaakkois-Suomen rajavartiosto
Rajatoimisto

17.8.2017

Rajavartiolaitoksen esikunta

RVLE:n lausuntopyyntö RVLDno/2016/774, 7.6.2017, RVL1717435

K-SR lausunto: Hallituksen esitysluonnos laeiksi rajavartiolain ja ulkomaalaislain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

K-SR on perehtynyt otsikon esitysluonnokseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Asevelvollisten toimivaltuudet

Asevelvollisten ja opiskelijoiden toimivaltuuksia rajavartiomiestä avustavana henkilönä ollaan tarvittavalla tavalla lisäämässä. Esitetyn LRVL 34 d §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan asevelvollinen voisi suorittaa rajavartiolaitoksen tutkittavaan rikokseen liittyvän kirjaamistehtävän.

Kirjaamistehtävä tulisi ulottaa myös rikokseen liittyvän asian ulkopuolelle. Kysymykseen tulisi näin ollen hallinnollinen kirjaamistehtävä. Esimerkiksi laajamittaisen laittoman maahantulon tilanteessa turvapaikka-asiat edellyttävät LRVL 34d §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen henkilöllisyyden selvittämisen sekä henkilötuntemerkkien oton lisäksi kirjaamistehtäviä. Kirjaamistehtävät voisivat liittyä kenttälomakkeiden täyttämiseen sekä tietojärjestelmäkirjauksiin. Tietojärjestelmäkirjausten tekeminen edellyttää käyttöliittymää, josta rekisteritietoihin ei pääsisi käsiksi.

HE:n yksityiskohtaisissa perusteluissa sivulle 36 (sivun viimeinen kappale) todetaan seuraavaa:

Voimakeinoja saisi käyttää ainoastaan rajavartiomiehen valtuuttamana ja hänen välittömässä ohjauksessaan 35 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Voimassa oleva LRVL 35§ 2 momentin mukaisesti:

Sillä, joka rajavartiomiehen pyynnöstä tai tämän suostumuksella tilapäisesti avustaa rajavartiomiestä tilanteessa, jossa on välttämätöntä turvautua sivullisen voimakeinoapuun erittäin tärkeän ja kiireellisen rajavartiolaitoksen tehtävän suorittamisessa, on oikeus rajavartiomiehen ohjauksessa sellaisten välttämättömiä voimakeinojen käyttämiseen, joihin rajavartiomies toimivaltansa rajoissa hänet valtuuttaa.

RVLE:aa pyydetään määrittelemään termi "välitön ohjaus" lain voimaan astumisen yhteydessä. Vaikka tehtävät, joihin rajavartiomiestä avustavia henkilöitä suunnitellaan, eivät lähtökohtaisesti edellyttäisi voimakeinojen käyttöä, on mahdollista että ne johtavat voimankäyttötilanteeseen (ajaututtaisiin julkisesta hallintotehtävästä julkisen vallan käyttöön). Välittömän ohjauksen määrittäminen loisi perustan operatiivisen ja taktisen tason suunnittelulle mm. niiltä osin, että onko rajavartiomiestä tilapäisesti avustava, mutta viestivälineellä tapahtuvan ohjauksen varassa oleva henkilö "välittömässä ohjauksessa".

Perustuslakivaliokunta on pitänyt olennaisena seikkana sitä, että yksityisen suorittama julkinen hallintotehtävä tapahtuu viranomaisen ohjauksessa ja valvonnassa. Tältä osin ei kuitenkaan välttämättä edellytetä viranomaisen välitöntä läsnäoloa, vaan tosiasiallista valvontamahdollisuutta (esim. PeVL 22/2014 vp). Asevelvollisen toimivaltuuksien itsenäinen käyttö edellyttäisi etukäteistä ohjeistusta sekä jatkuvaa viestiyhteyttä toimivaltaiseen rajavartiomieheen. Rajavartiomies voisi tarvittaessa antaa lisäohjausta tehtävien suorittamiseksi tai saapua itse paikalle, joten sääntely ei muodostu perustuslain kannalta ongelmalliseksi.

Rajavartiosto pyytää lisäksi selventämään Rajavartiolaitoksen asevelvollisten toimivaltuuksia sotilaallisten voimakeinojen käyttöön alueloukkaajan torjunnassa tai sen kaltaisessa nopeasti kehittyvässä tilanteessa.

Rajavartiolaitoksen kohteita ja harjoituksia koskevat liikkumiskiellorajoitukset

Esityksen 71 § käsittelee Rajavartiolaitoksen kohteita ja harjoituksia koskevia liikkumiskiellorajoituksia. Vartiosto tähdentää, että esityksen 71 §:n nojalla asetettua harjoitusaluetta tai 39§:n 3 momentin mukaisesti käyttöön otettua kiinteistöä koskettavaa tilapäistä liikkumisrajoitusta tai -kieltoa tulisi voida teknisesti valvoa. Tällä ei tarkoitettaisi esityksen 29 §:n mukaisia tiloja, joiden osalta tekninen valvonta on erikseen kielletty.

Rajavartiolaitoksen tulisi saada teknisesti valvoa esityksen 71 § mukaisen tilapäisen liikkumisrajoituksen tai -kiellon alaiset sotilaallisen harjoituksen tai rajaturvallisuuteen liittyvän harjoituksen harjoitusalueet sekä 71 § 1 momentissa tarkoitettut kiinteistöt. Tekninen valvonta voitaisiin toteuttaa tilapäisin menetelmin ja ne olisivat kevyesti purettavissa, kun tilapäinen käyttöönotto päättyy.

Yhteenveto

Kaakkois-Suomen rajavartiosto pitää esitettyä lainsäädäntöä tarpeellisena ja välttämättömänä tilanteessa, joka on kiristynyt mutta valmiuslainsäädännön toimivaltuudet eivät ole käytössä. Tässä lausunnossa esitetyillä seikoilla pyritään tarkentamaan muutamaa lakiesityksen yksityiskohtaa. Rajavartiosto pitää esitysluonnosta kokonaisuudessaan onnistuneena.

Rajavartioston komentaja
Eversti

Ismo Kurki

Rajatoimiston päällikön sijainen
Kapteeni

Ossi Fonselius

JAKELU RVLE

TIEDOKSI K-SRE Raja- ja henkilöstötoimisto